

har sin Opmærksomhed henvendt paa andre Tilfælde, hvor Omstændighederne ere gunstige, f. Eks. Præstegaardsjorder og anden Embedsjord. Men naar det med Hensyn til Præstegaarde eller Embedsjorder — jeg har slet ikke noget imod, at Præstegaardsjorder og Embedsjorder falde ind under Forslaget — i Almindelighed anføres i Motiverne, at disse Jorder betragtes som hørende under den Klasse af Ejendomme, som der tages Sigte paa, saa er det netop den Størrelse af Besiddelser, som jeg særlig ønsker bevaret her i Landet, idet jeg, som jeg før nævnede, ikke ønsker de egentlige Gaardbrugs Antal formindsket. Jeg tror derfor, det vilde være heldigt, om vi fik lidt bestemtere Udtalelser om, hvad Loven tager Sigte paa, naar der tales om større Ejendomme.

Af de enkelte Paragraffer i Lovforslaget skal jeg tillade mig at omtale nogle. Som allerede nævnt, er der i §§ 2 og 8 taget Bestemmelse om, at de Foreninger, der indkøbe Ejendomme, skulle handle af Interesse for Sagen og ikke af privat Spekulation, og at de ikke bør tjene Penge derpaa. Der er brugt det Udtryk, at her vil man henvende sig til gode Mennesker. Jeg haaber ogsaa, at Resultatet skal blive, at gode Mennesker træde til og tage Sagen op, men det er desværre saa, at vi under de menneskelige Forhold ogsaa ere nødte til at regne med de mindre gode, og at der kan være en Mulighed for, at privat Spekulation kan trænge ind. Vi kunne være saa ganske visse paa, at den nok skal trænge ind, lige saa sikkert, som Fluor trænge ind i et Spisekammer, naar der er den allermindste Revne i Døren. Nu siger den højtærede Minister, at han i §§ 2 og 8 har slaaet en Bom for den private Spekulation og Lovens Udnyttelse i mindre humant og filantropisk Øjemed. Jeg skal dertil sige, at efter min Opfattelse er Bommen ikke saa overordentlig forsvaret. Jeg tror, at det med en lille Smule Snedighed nok kan lykkes Folk at trænge uden om eller under Bommen. Det er blevet fremdraget i Folkeetinget, at en Mand, der ønsker at sælge sin Ejendom, kan arrangere sig saaledes, at han faar en rigtig god Pris for den. Saa vidt jeg erindrer, har den højtærede Minister dertil svaret, at det skulde da være et daarligt Tilsyn i Ministeriet, naar det ikke kunde passe paa, at slikt ikke skete. Jeg tror nu ikke, at det er saa overordentlig vanskeligt at komme uden om Ministeriet der. Naar en Mand ejer

en Ejendom, som han vil af med paa fordelagtige Betingelser, er der ikke noget til Hinder for, at han arrangerer sig med en anden Mand, som træder op paa hans Vegne, medens han selv holder sig skjult, og de blive enige om at skaffe sig en god Pris og saa dele Kagen. Jeg tror ogsaa, at der er Mulighed for, at den private Interesse kan komme med ind i Spillet ved den Administration, som en slig Ejendom kræver. Det er klart, at en saadan Ejendom kan ikke bestyres gratis af den paa-gældende Forening. Jeg antager ikke, at Ministeren har tænkt sig, at Filantropien skulde gaa saa vidt, at Foreningens Medlemmer, som skulde bestyre Ejendommen, ikke skulde have noget Honorar derfor; men under dette Honorar til Administrator, Bestyrer, Kasserer og Forvalter, kort sagt, hele den Inspektion, som absolut hører med til større Ejendomme, mener jeg ogsaa, der kunde skabes smaa behagelige Ben for den private Spekulation. Og endelig, naar man i § 10 har aabnet Kommunerne Lejlighed til at købe Ejendomme, saa antager jeg dog ogsaa, at man ikke kan forlange, at Kommunen skulde styre en slig Ejendom gratis, og at der saaledes ogsaa der let kunde skabes smaa behagelige og lukrative Embeder for de forskellige Personer i eller udenfor Kommunalraadet. Jeg har anført dette, fordi jeg ikke er enig med den højtærede Minister i, at man er sikret ved Bestemmelserne i §§ 2 og 8, men en anden Ting er, at hvis vi ere enige om Maalet, antager jeg ogsaa nok, at man vil kunne blive enig om Midlerne.

Saa er der Besiddelsesformen. Som den højtærede Minister ogsaa berørte, er det med Hensyn hertil overladt til Køberen og Sælgeren ganske frit at ordne sig, som de ønske. Den højtærede Minister udtalte, at han var gaaet med til at give Adgang ogsaa til Fæste, og derunder hørte, hvad der er naturligt, baade Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte, Arvefæste uden saadan Ret og Livsfæste. Den højtærede Minister nævnede ikke superficiært Fæste; jeg antager ikke, at det kommer til at spille nogen praktisk Rolle, men det hører dog med under de forskellige Former for Fæste. Denne Kærlighed til Fæsteforholdet, maa jeg erkende, er mig ganske uforklarlig. I gamle Dage, for nogle Aar siden, hørte man aldrig andet end Angreb paa Fæstet. Alle Parter vare utilfredse med det, og vi skulde alle over til Selvejendom som det eneste lykkelige for en Jordbesidder. Fæstet er jo i sin